

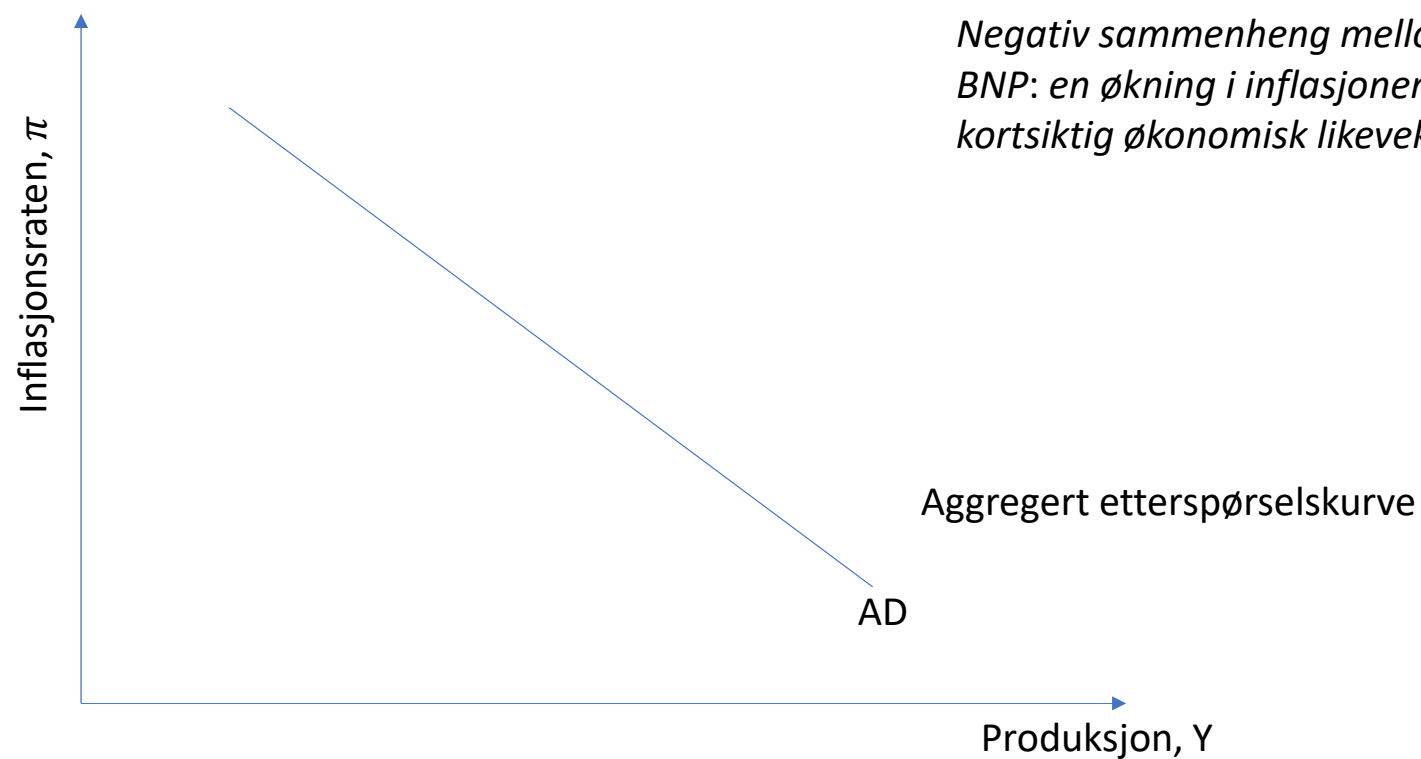
Forelesning 14: Aggegert etterspørsel, aggegert tilbud, og inflasjon

Joakim Blix Prestmo 16. november 2020

Agenda

- Den aggregerte etterspørsels kurven – AD
 - Repetisjon
- Inflasjon og aggregert tilbud – AS
 - Repetisjon
- Likevekt i AS-AD
 - Kort og langsikt
- Selvkorrigerende økonomi
- Kilder til inflasjon
- Inflasjonsstyring

AD-kurven

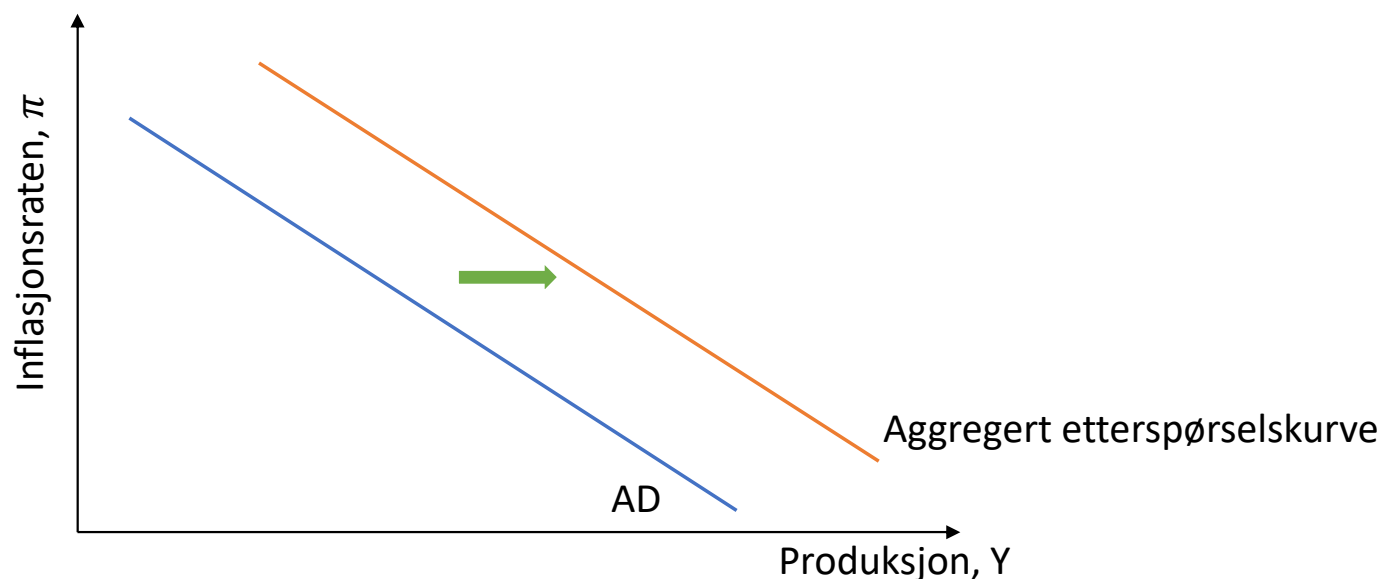


Hvorfor er AD-kurven fallende?

1. Når inflasjonen stiger – øker friksjonen i økonomien – og dermed reduseres produksjonen
2. Når inflasjonen er høy vil sentralbanken øke styringsrenten for å dempe aktiviteten og inflasjonen i økonomien
3. Realverdien av penger reduseres av høy inflasjon
4. Fordelingsulempen av høy inflasjon
5. Høy usikkerhet ved høy inflasjon
6. Styrking av (real)valutakursen reduserer nettoeksporten

Faktorer som «skifter» AD-kurven

- Hvis en endrer faktorer (andre enn inflasjon) som fører til endret BNP på kort sikt – så skifter AD-kurven
 1. Eksogene etterspørselssjokk – faktorer som endrer planlagt aggregert etterspørsel
 2. Endring i pengepolitikken – endringer i rentesettingsregelen til sentralbanken



Inflasjon bestemmes av inflasjonsforventninger

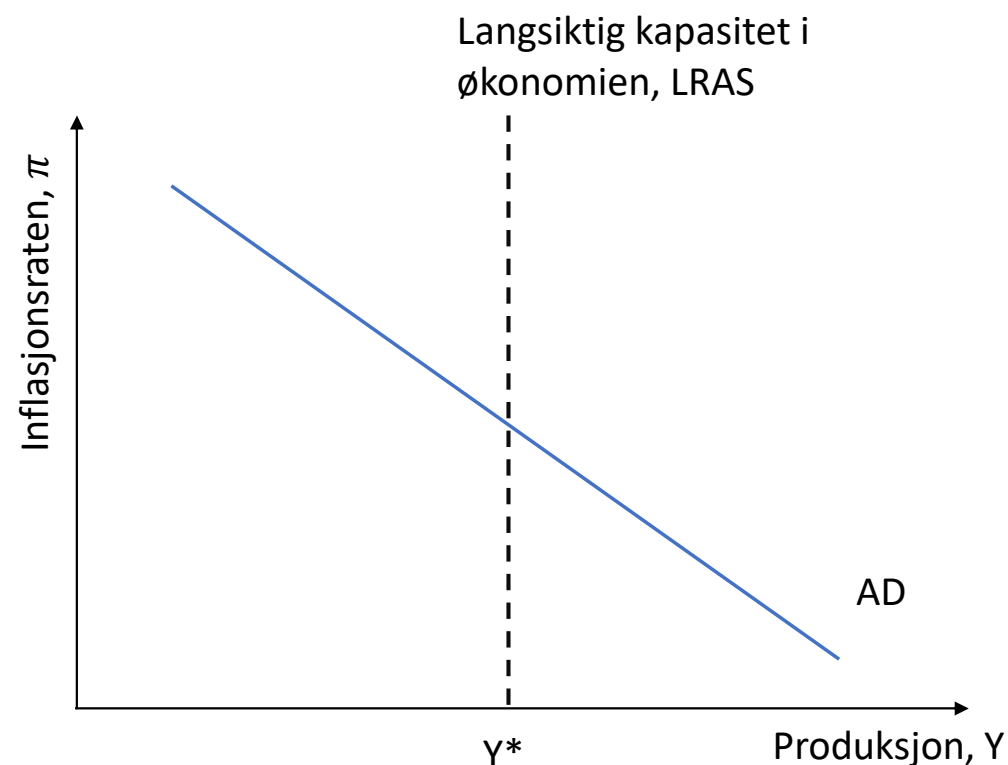
- Inflasjonen er en funksjon av inflasjonsforventningene

$$\pi = \bar{\pi} + \theta \cdot \pi^e$$

- Dette forklarer hvorfor sentralbanken er opptatt av å være tydelig på betydningen av inflasjonsmålet og at de legger stor vekt på å nå målet gjennom rentesettingen
- Hva påvirker folks forventninger?
 - Hva som nylig skjedde med prisene – en forventning om at historien gjentar seg - bakoverskuende forventninger
 - Stabil prisutvikling sikrer stabil forventet prisutvikling

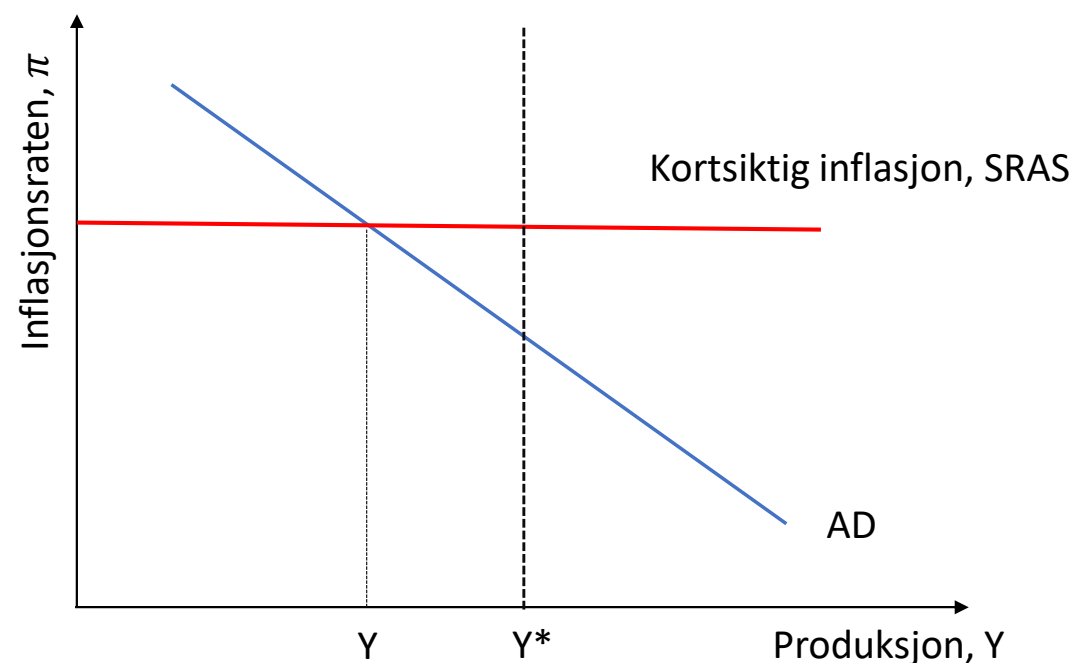
AS-kurven: På lang sikt

- Vi skiller mellom den kortsiktige og den langsiktige tilbudskurven.
- På lang sikt er produksjonen bestemt av tilgangen på kapital og arbeidskraft og dens effektivitet – det vi kjenner som potensiell produksjon, Y^*
- Potensiell produksjon blir ikke påvirket av inflasjonen
- Langsiktig likevekt der AD-kurven krysser (LR)AS



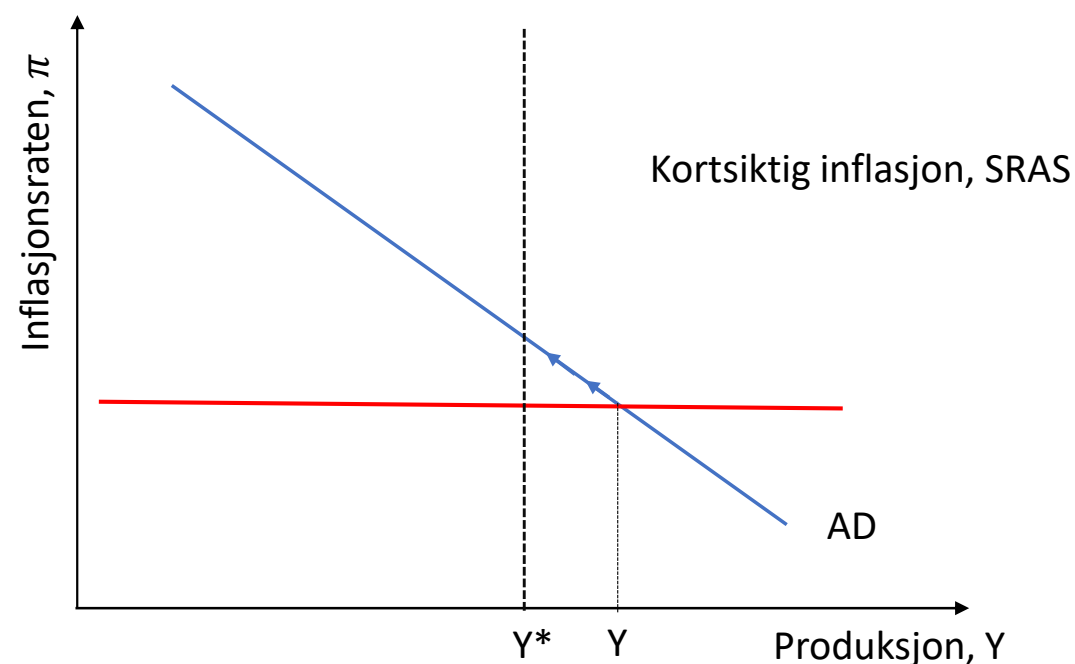
AS-kurven og AD-kurven

- Inflasjonen bestemmes av folks inflasjonsforventninger og tregheten i inflasjonen
- Inflasjonen er altså uavhengig av BNP-gapet på kort sikt
- Kortsiktig likevekt er bestemt av der AD-kurven krysser (SR)AS-kurven
- På kort sikt kan BNP avvike fra potensielt BNP, da vil det være et BNP-gap $\frac{Y-Y^*}{Y^*} \neq 0$



Selvkorrigerende mekanismer

- Det er altså selvkorrigerende mekanismer gjennom prisingen av varer og tjenester som **sikrer at økonomien vender tilbake til likevekt når det blir utsatt for «ytre sjokk»**
- I en *høykonjunktur* er prisene høyere enn det som er nødvendig for å klarere marked
 - dermed stiger inflasjonen når $Y > Y^*$
- Hvis BNP-gapet er stort, så er **behovet for pengepolitikk eller finanspolitikk større** – for å redusere tiden det tar å komme tilbake til likevekt
- **Finstyring av konjunktorene** er umulig, så myndighetene bør konsentrere seg om de store økonomiske krisene



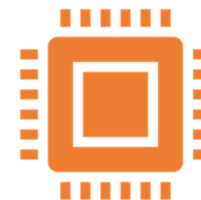
Hva bidrar til inflasjon?



Overdreven pengebruk



Inflasjonssjokk



Sjokk i potensiell
produksjon

Overdreven pengebruk

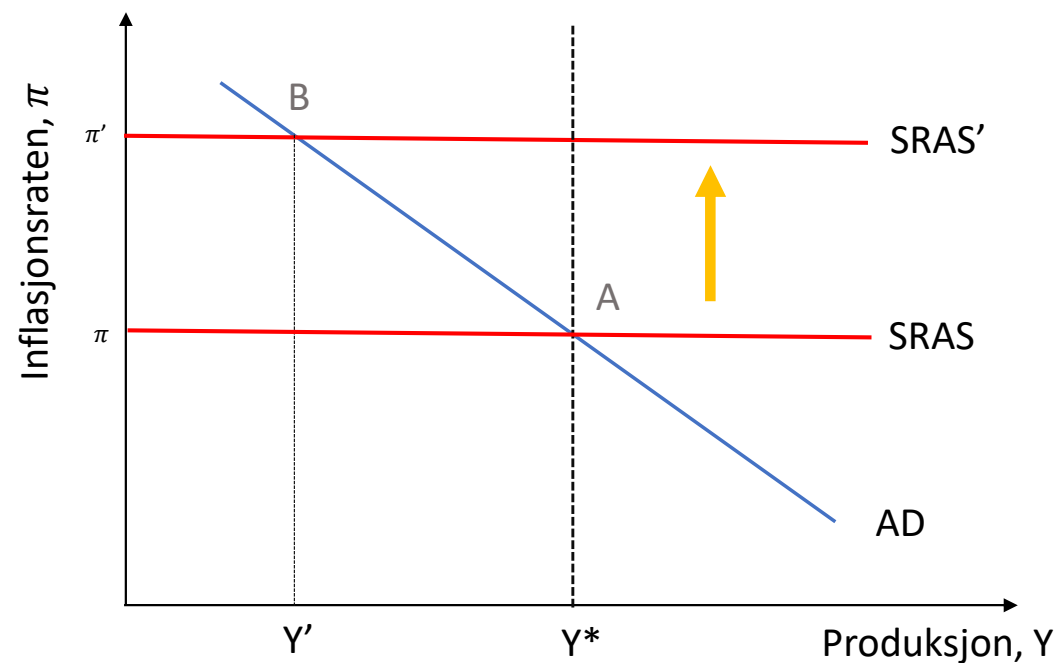
- Hvis det brukes «for mye penger på å jakte etter for få produkter» så drives inflasjonen opp
- Ex. 27.2: Hva hvis konsumet i forsvaret øker?
 - Økt «G» skifter AD-kurven utover fordi etterspørselen etter varer øker og produksjonen følger med (og på kort sikt reagerer ikke prisene).
 - Økonomien er nå i en høykonjunktur.
 - Bedriftene vil nå begynne å øke prisene mer enn tidligere, for å ta ut den økte etterspørselen.
 - Det gjør at vi nå har en økonomi hvor inflasjonen er høyere enn før sjokket i forsvarets konsum
 - Siden G er høyere og Y er den samme som før har C, NX eller I blitt lavere – kalles «crowding out» - altså at økt offentlig etterspørsel reduserer privat etterspørsel

forts...

- Skal en tilpasse seg i den nye likevekten med høyere inflasjon?
- Ikke nødvendigvis – sentralbanken kan endre sin reaksjonsfunksjon
- Altså legge mer vekt på inflasjon – det gjør at sentralbanken vil øke renten selv om økonomien er i likevekt, slik at inflasjonen reduseres.
- Da skifter AD-kurven til venstre. Dette reduserer BNP, slik at bedriftene vil redusere (relative)priser og inflasjonen avtar

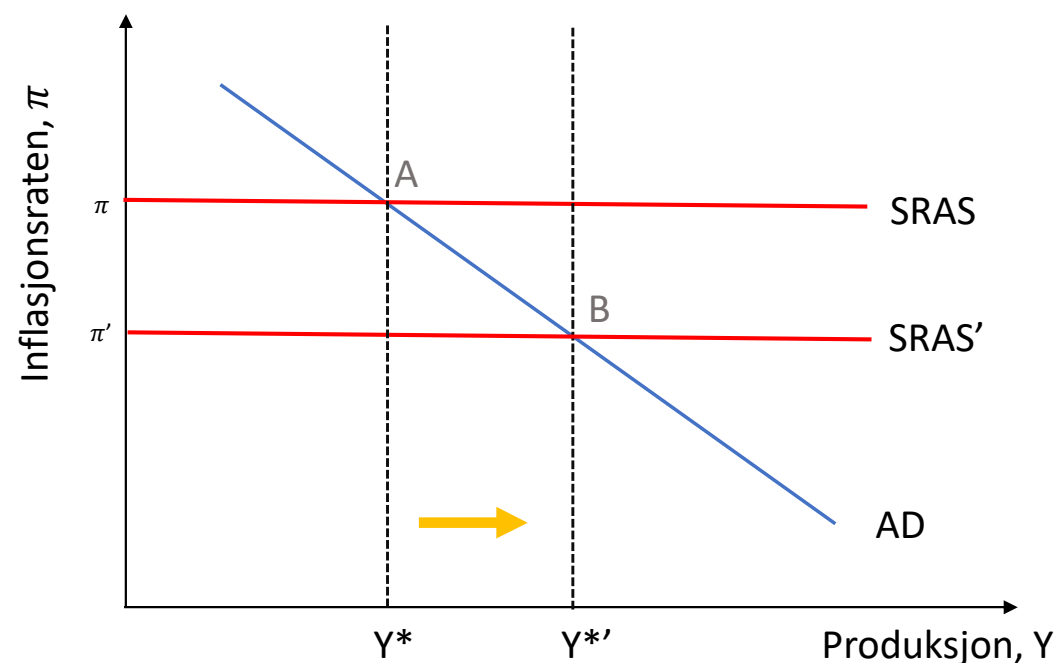
Inflasjonssjokk

- Inflasjonssjokk er en plutselig endring i den normale prisatferden og er helt uavhengig av landets BNP
- Oljekrisen i 1973-74 og 1980
 - Rasjonering på drivstoff



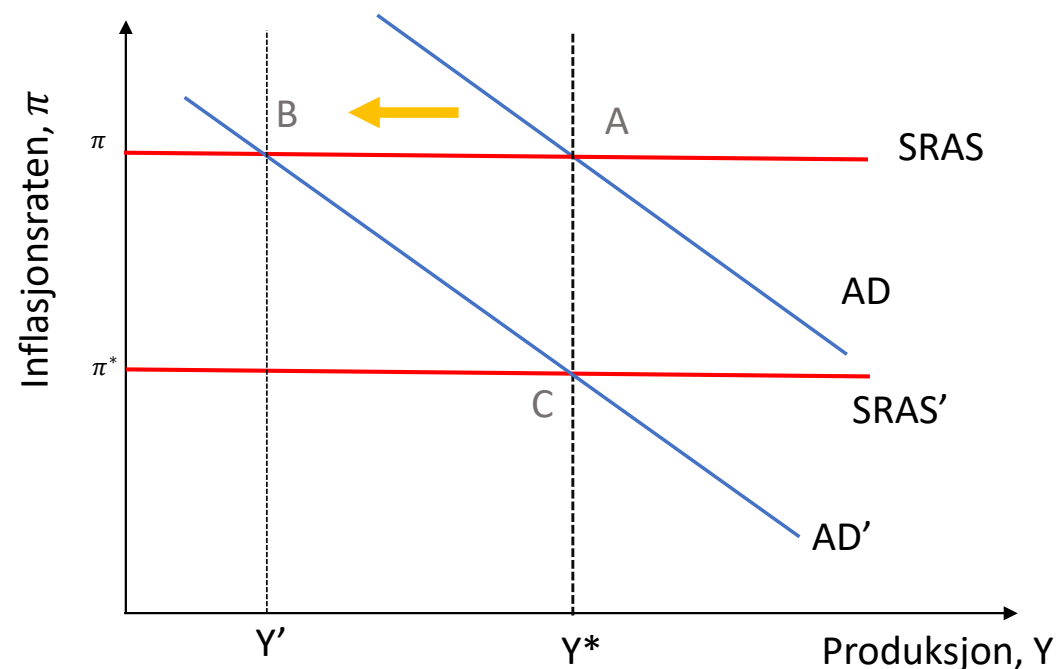
Sjokk i potensiell produksjon

- Ny teknologi (Internett, 4G, RAM) blir tilgjengelig – dette øker potensiell produksjon
- Initial/opprinnelig likevekt, A, innebærer nå en lavkonjunktur – siden $Y^* < Y^{*'}$
- Bedriftene vil nå redusere relative priser slik at inflasjonen avtar (og SRAS skifter nedover)
- Dette fortsetter til vi når en ny likevekt – der BNP er høyere og inflasjonen lavere



Inflasjonsstyring

- Det er antatt at det er store kostnader ved høy inflasjon – derfor har sentralbankene som mål at inflasjonen er stabil og lav (2 prosent)
- Hvis inflasjonen biter seg fast. Altså inflasjonen holder seg høy selv om aktiviteten er på trend, kan SB endre vekting av aktivitet og inflasjon i retning av inflasjon
- Vi husker at en endring i reaksjonsfunksjonen skifter AD-kurven. Fører økonomien inn i en periode med lavere aktivitet, men også fallende inflasjon – slik at inflasjonen kommer ned til inflasjonsmålet



Spørsmål og svar

Åpen og lukket økonomi – hva kjennetegner de.

Vi skiller ikke mellom lukket og åpen økonomi i våre modeller. Standardmodellen har handel, men den er bestemt utenfor modellen (eksogen)